

KÖZLEMÉNYEK

NÉHÁNY ADAT A BUDAPESTI ÜGYVÉDEKRŐL

DR. HEINZ ERVIN

A népesedéssztaisztika igen fontos mutatószámai a népesség kormeg-
oszlására és annak változására vonatkozó adatok. Ezért az egyes nagyobb
szakképzettséget igénylő foglalkozásokat folytató személyek életkor szerinti
megoszlását általában külön is megfigyelik. Ilyen foglalkozások elsősorban az
orvosi, a mérnöki és az ügyvédi. Az orvosokra és a mérnökökre vonatkozóan
az elmúlt években is több ilyen adatközlés látott napvilágot(1), az ügyvédekre
vonatkozóan azonban ilyen tárgyú adatok hosszabb ideje nem kerültek
nyilvánosságra.

Az ügyvédek számának alakulása szemléltetően bizonyítja a különösen
az elmúlt tíz évben végbement változásokat (pl. az önálló jogtanácsosokat
foglalkoztató állami vállalatok és társadalmi szervek számának növekedése),
amelyek nagy mértékben csökkentették az ügyvédi hivatást folytató személyek
számát. A 23/1955. (III. 20) MT számú rendelet értelmében ugyanis állami
szerveknél, vállalatoknál vagy szövetkezeteknél munkaviszonyban álló jogá-
szok nem lehetnek ügyvédi kamarai tagok.

1. Az ügyvédek számának alakulása (1930—1960)

Динамика численности адвокатов в 1930—1960 гг.

Lawyers, 1930—1960

Év	Ügyvédek száma (1)	Egy ügyvédre jutó lakosok száma (2)
1930.....	6208	1399
1940.....	6599	1412
1946.....	4957	1825
1957.....	2677	3682
1959.....	1877	5303
1960.....	1872	5353

*Горизонтальная графа : (1) Численность адвокатов ; (2) число жителей на одного адво-
ката.*

Heading : (1) Number of lawyers ; (2) population number per lawyer.

Az 1. tábla adatai azonban nem azt jelentik, hogy az ügyvédi hivatás
elvesztette jelentőségét. Erre utal az 1958. évi 12. számú törvényerejű rendelet
is, amely az ügyvédi hivatás gyakorlásáról és az ügyvédek szervezeteiről
intézkedik. A jogszabály indoklása kimondja, hogy a „gyökeresen megváltozott
ügyvédi tevékenység Népköztársaságunkban nem vesztette el jelentőségét,
sőt számottevővé vált, mert az ügyvédek jó munkája elősegíti a dolgozók
jogainak érvényesülését, az igazságszolgáltatás eredményes munkáját, és így a
szocialista törvényesség védelmét.”

Az az új szerep, amelyet az ügyvédek társadalmunkban betöltenek
indokolttá teszi, hogy röviden áttekintsük az ügyvédek egy igen jelentős
csoportjának — a fővárosi ügyvédeknek — kor, nem és lakóhely szerinti
megoszlását.

A magyarországi ügyvédek nagy része (40—50 %) mindig Budapesten működött. Bár az elmúlt évtized során — mint ezt már fentebb láthattuk — nagy mértékben csökkent az ügyvédi hivatást folytató személyek száma, a fővárosi ügyvédek aránya 1957-ig nem változott jelentősen. Az utóbbi két évben nagyobb arányú eltolódás következett be a vidéken működő ügyvédek javára. Így 1960 végén mintegy 10 %-kal alacsonyabb volt a fővárosban működő ügyvédek aránya, mint harminc évvel ezelőtt.

2. A fővárosi ügyvédség néhány jellemző adata, 1920—1960

Некоторые характерные черты адвокатов венгерской столицы в 1920—1960 гг.
Certain Features of the Budapest Lawyers, 1920—1960

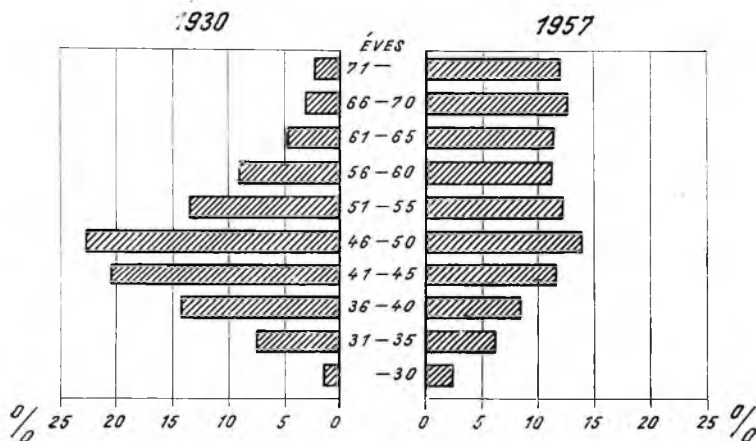
Év	Az ügyvédek száma	A budapesti ügyvédek száma az összes ügyvédek számának %-ában	Az egy ügyvédre jutó lakosok száma
	(1)	(2)	(3)
1920.....	2699	53,2	456
1930*.....	3168	51,1	318
1940*.....	3245	49,2	359
1949.....	2419	.	657
1955.....	1179	.	1562
1957.....	1288	48,1	1374
1959.....	811	43,2	2256
1960.....	782	41,8	2341

* A főváros akkori közigazgatási területén.

Горизонтальная графа : (1) Численность адвокатов ; (2) число будапештских адвокатов во процентах ко всем адвокатам ; (3) число жителей на одного адвоката.

Heading : (1) Number of lawyers ; (2) number of Budapest lawyers per 100 total lawyers ; (3) population number per lawyer.

1958-ban az ügyvédi hivatás gyakorlásáról szóló — már említett — 12. sz. törvényerejű rendelet nyomán kiadott 26/1958. (III. 30.) Korm. számú rendelet az ügyvédi kamarákkal és az ügyvédek kamarai tagságával összefüggő egyes kérdésekről intézkedett. E cikk adatai a törvényerejű rendelet végrehajtása utáni állapotot tükrözik.



I. A budapesti ügyvédek megoszlása korcsoportonként 1930-ban és 1957-ben

Возрастной состав адвокатов в Будапеште в 1930 и 1957 гг.

Age Structure of Budapest Lawyers in 1930 and 1957

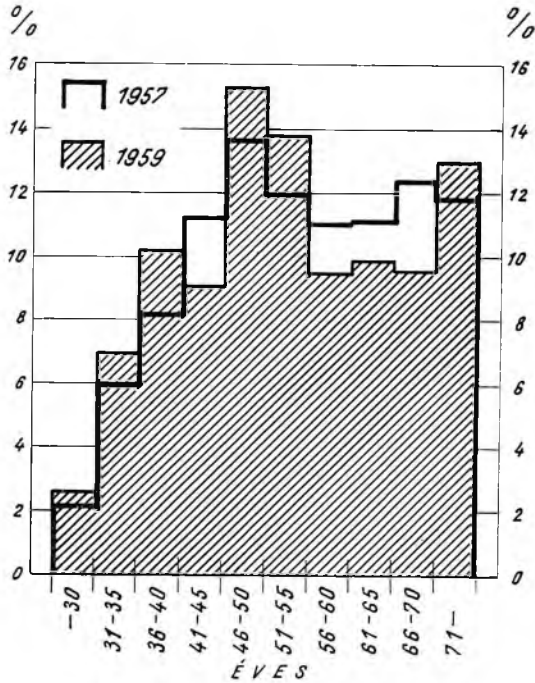
Budapest Székesfőváros Statisztikai Hivatala 1930. május 1-én részletes adatgyűjtést hajtott végre a budapesti ügyvédekre vonatkozóan. A megjelent közlemény (2) az akkori főváros területén működő ügyvédek mintegy 90 %-ára vonatkozóan közölt adatokat. Az alábbi összeállításban ennek az adatfelvételnek az eredményeit hasonlítjuk össze az 1959. december 31-i helyzettel. Ahol arra mód volt, figyelembe vettük az azóta bekövetkezett változásokat is.

Harminc év alatt a budapesti ügyvédek életkor szerinti megoszlásának változása meglehetősen kedvezőtlen képet mutat. A változásokat a könnyebb áttekinthetőség végett ábrán szemléltetjük.

Az átlagos életkor 1930-ban 47 év körül volt, 1957-ben 53 év fölé emelkedett. Az I. ábrából kiténik, hogy míg a 31—50 év közötti ügyvédek aránya nagymértékben csökkent, az 50 évnél, de különösen a 60 évnél idősebb ügyvédek aránya emelkedett. A legnagyobb mérvű emelkedés (9,4 %) a 71 éves és idősebb ügyvédek körében következett be.

Elsősorban a fent említett rendelet hatására 1958-ban és 1959-ben tovább csökkent a budapesti ügyvédek száma. Az ügyvédek számának csökkenésére azonban természetesen nemcsak a rendelet, hanem egyéb tényezők (halálozások, nyugdíjazások stb.) is hatottak. 1957. év közepéhez viszonyítva 1959 végére az ügyvédek száma 37 %-kal csökkent a fővárosban. A csökkenés az egyes korcsoportok között meglehetősen aránytalanul oszlott meg. A II. ábrából kiténik, hogy az öregebb (55 évesnél idősebb) korcsoportok aránya — a 70 évnél idősebbeket kivéve — csökkent.

1959. július 1. és 1960. december 31. között a Budapesti Ügyvédi Kamarába 37 tagot vettek fel, ugyanakkor 80 tagot töröltek. A törölt tagok mintegy 1/4-ének (19 ügyvédnek) elhalálozás, több mint 1/3-ának pedig munkaképtelenné válás miatt szűnt meg a kamarai tagsága. A törlés oka tehát az esetek 60 %-ában az öregséggel függött össze. (Az elhaltak átlagos életkora 68, a munkaképtelenné minősítetteké 69 év volt.) Másfél év alatt az aktív fővárosi ügyvédek 2,5 %-a a munkaviszony fennállása alatt halt meg. Ilyen magas mortalitási arányt más foglalkozásoknál még megközelítőleg sem találunk, s kizárólag az ügyvédi foglalkozást folytató személyek magas átlagos életkorával magyarázható. Érdekességgént említjük meg, hogy 1957-ben egy 90 és egy 86 éves, valamint tizenegy 80 évnél idősebb ügyvéd praktizált a fővárosban. A 75 évnél idősebbek száma több mint 30 volt. Jelenleg (1961. január 1-én) 85 éves a legidősebb aktív budapesti ügyvéd. A másfél év alatt törölt tagok további 40 %-a egyéb okok (új munkaviszony létesítése, lemondás, külföldre távozás, fegyelmi eltávolítás) miatt vált meg foglalkozásától. Az



II. A budapesti ügyvédek megoszlása korcsoportonként 1957-ben és 1959-ben

Возрастной состав адвокатов в Будапеште в 1957 и 1959 гг.

Age Structure of Budapest Lawyers in 1957 and 1959

új munkaviszonyt létesítő 18 ügyvéd átlagos életkora 44 év volt. Az ügyvédi pályát számos fiatal (30—40 év közötti) önként hagyja el. Ez azt mutatja, hogy ma már számos olyan munkalehetőség — elsősorban a jogtanácsosi — áll a jogi végzettségűek előtt, amely kedvezőbb a régebben anyagilag és társadalmi helyzetet tekintve is előnyösebbnek tartott ügyvédi hivatásnál.

Az ügyvédjelöltek száma még az ügyvédekénél is nagyobb mértékben csökkent, az utánpótlás tehát nem nagyon biztató. Míg néhány évtizeddel ezelőtt az ügyvédjelöltek száma az ügyvédekhez viszonyítva 15 %-körül mozgott, az utóbbi években 5—7 %-ra, sőt 1960-ban 4 %-ra csökkent. Jelenleg mindössze 32 ügyvédjelölt működik Budapesten. Feltehető, hogy sokan azért idegenkednek az ügyvédi pályától, mert az utóbbi években meglehetősen gyakorivá vált, hogy a fiatal ügyvédjelölteket nem jegyzik be ügyvédként a fővárosban. Számos fiatal ügyvédjelölt, miután vidéki kamarába nem akarja magát bejegyeztetni, az ügyvédi vizsga (meghallgatás) letétele után inkább vállalatoz vagy az államigazgatás szerveihez megy dolgozni.

1957. június 30-án a Budapesti Ügyvédi Kamara 86 fővárosi ügyvédjelöltet tartott nyilván. 1960 végére ezek közül 38 (44,2 %) került ügyvédi bejegyzésre. Négy fő (4,6 %) még mindig ügyvédjelöltként működött, noha a két időpont között három és fél év telt el. Az ügyvédjelöltek közül 44 fő (51,2 %) ezen idő alatt kikerült a Budapesti Ügyvédi Kamarából.

Érdekesége az ügyvédi foglalkozásnak, hogy a nők nem igen érdeklődnek iránta, bár a meghallgatók körében, valamint a jogi képzettséghez kötött munkakörökben az elmúlt években megnövekedett a nők száma. Az egyetemeken jogi karainak nappali tagozatainak az elmúlt években pl. 25—30 % között mozgott a nőhallgatók aránya, az összes hallgatóknak pedig mintegy 20 %-a volt nő. (A felszabadulás előtt egy 1926. évi rendelkezés értelmében nem lehetett az egyetemeken jogi karaira nőhallgatókat felvenni és az ügyvédi rendtartás szerint is csak férfiakat jegyezhettek be a kamarákba. Néhány ügyvédnő azonban régebbi képesítése alapján ekkor is folytathatott gyakorlatot.) 1930-ban Budapesten csupán egy ügyvédnő működött. 1944-ig a fővárosi ügyvédnők száma ötre emelkedett. Bár a nők hátrányos megkülönböztetését kimondó rendelkezéseket már 1946-ban eltörölték, még 1955-ben is mindössze hat ügyvédnő (0,5 %) működött a fővárosban. Az ügyvédnők száma 1957-ig 27-re, 1960 végéig pedig 35-re emelkedett. Ilymódon a nők aránya 4,5 %-ra emelkedett. Az ügyvédjelöltek között az utóbbi 5 évben 18 %-ról 22 %-ra emelkedett a nők aránya. Ez a tény azonban nem befolyásolta döntően a bejegyzésre kerülő ügyvédnők számát, mert pl. az 1955 évi 12 ügyvédjelöltből közül csupán 4, az 1957 évi 13 ügyvédjelöltből közül pedig 6 került csak ügyvédként bejegyzésre a fővárosban. A többiek más foglalkozást választottak maguknak, vagy esetleg vidéki ügyvédi kamarához kerültek. Jelenleg 9 ügyvédjelölt működik.

3. A budapesti ügyvédi munkaközösségek néhány adata, 1955—1960

Несколько сведений адвокатских трудовых коммун в Будапеште в 1955—1960 гг.

Some Particulars about the Budapest Lawyers' Co-Operatives, 1955—1960

Időpont	A munkaközösségek	A tagok száma	A munkaközösségi tagok száma az összes ügyvédek százalékában	A munkaközösségek átlagos taglétszáma
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
1955. VI. 30	28	503	42,7	18
1957. VI. 30	42	500	38,8	12
1960. XII. 31	54	770	98,5	14

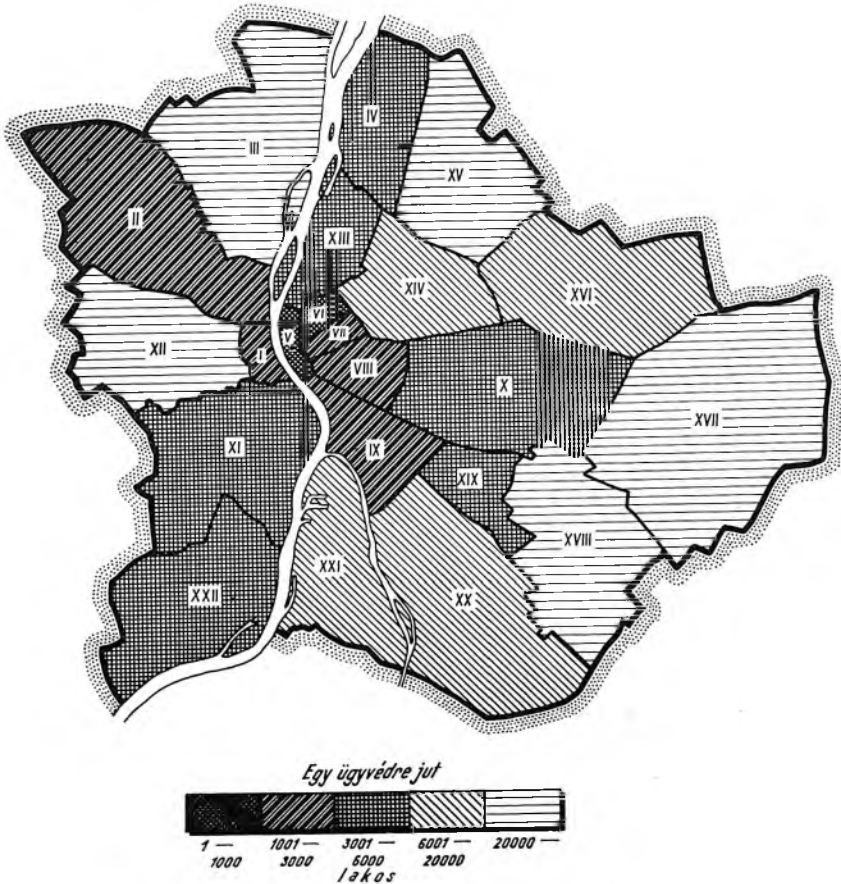
Горизонтальная графа: (1) Срок; число (2) трудовых коммун, (3) членов; (4) численность членов трудовых коммун в процентах к численности всех адвокатов; (5) среднее число членов трудовых коммун.

Heading: (1) Date; number of (2) co-operatives, (3) members; (4) number of co-operative members per 100 total lawyers; (5) average membership of co-operatives.

Az első ügyvédi munkaközösség 1948-ban alakult meg Budapesten. 1952 februárjában a fővárosban már 14 munkaközösség működött 150 taggal.

1955 júniusáig a munkaközösségek száma 28-ra, a tagok száma 496-ra emelkedett (3). A munkaközösségi tagok aránya ebben az időben Budapesten mintegy 8 %-kal maradt el az országos 50,1 %-tól. Az ellenforradalom hatására sok ügyvéd kilépett a munkaközösségekből, és bár a munkaközösségek száma 1957. év közepére 1955-höz viszonyítva 14-gyel emelkedett, a munkaközösségi tagok száma mintegy 4 %-kal csökkent.

Az 1958. évi 12. sz. törvényerejű rendelet kimondta, hogy ügyvédi működést csak ügyvédi munkaközösségekben lehet kifejteni. Kivételes esetekben az igazságügyminiszter adhat engedélyt magánygyakorlat folytatására. A rendelet alapján 1960 végén 12 ügyvéd (1,5 %) folytatott a fővárosban magánygyakorlatot.



III. Az egy ügyvédre jutó lakosok száma kerületenként
Число жителей на одного адвоката по городским районам
Population Number per Lawyer by Boroughs

A területi elhelyezkedést vizsgálva megállapíthatjuk, hogy az ügyvédek zömmel a főváros pesti oldalán működnek. 1960 elején 811 ügyvéd közül mindössze 129 (15,9 %) fejtett ki a budai oldalon működést. Az ügyvédek mintegy 50 %-a (401 fő) az V., és a VI. kerületben, valamint a XIII. kerületnek a Szent István körút melletti területén praktizált. Az V. kerületben

működik az ügyvédi munkaközösségek 1/4 része. Ugyanekkor a külső peremkerületek egy részében (Rákospalota, Rákoskeresztúr, Pestlőrinc, Óbuda) egyáltalán nincs ügyvédi munkaközösség több helyen azonban kirendeltség működik. A XII. kerületben mindössze két magángyakorlatot folytató ügyvéd működik. Meglehetősen rossz még Csepel, Zugló, Rákosszentmihály, Pest-erzsébet és Soroksár ügyvédekkel való ellátottsága is.

A fővárosi ügyvédek lakás szerinti elhelyezkedését vizsgálva hasonlóan aránytalan képet nyerünk. Az 1960 végén működő 782 ügyvéd közül mindössze 3 lakott a főváros körül Pest megyében, a többi budapesti lakos volt. Az ügyvédek több mint 55 %-a 4 fővárosi kerület (az V., a XIII., a II., és a VI.), további 35 %-a hét kerület egyikében lakik, míg a fennmaradó 10 % megoszlik 11 kerület között.

4. Az ügyvédek és a népesség megoszlása kerületenként, 1960-ban

Разделение адвокатов и населения в Будапеште по городским районам в 1960 г.

Distribution of the Lawyers and of the Population in Budapest by Boroughs, 1960

Kerület (1)	Munka- közös- ségek száma (2)	A kerületben			Kerület (1)	Munka- közös- ségek- száma (2)	A kerületben		A népes- ség (5)
		lakó (3)	műkö- dő (4)	A népes- ség (5)			lakó (3)	műkö- dő (4)	
		ügyvédek					ügyvédek		
aránya					aránya				
I.	2	4,8	3,9	2,5	XII.	—	4,8	0,2	3,8
II.	5	9,8	7,8	5,2	XIII.	3	13,3	5,7	7,9
III.	—	1,5	—	4,3	XIV.	1	2,8	0,9	6,4
IV.	2	1,5	1,8	4,3	XV.	—	0,3	—	3,4
V.	13	22,8	28,1	3,6	XVI.	1	0,9	0,5	3,0
VI.	9	9,6	16,9	5,0	XVII.	—	0,5	—	2,3
VII.	3	5,9	8,0	6,7	XVIII.	—	0,3	—	3,9
VIII.	6	6,3	11,8	7,9	XIX.	1	1,8	1,8	3,6
IX.	3	4,2	5,6	5,3	XX.	1	1,2	1,1	5,6
X.	1	0,5	1,5	3,8	XXI.	1	0,3	0,4	3,3
XI.	1	6,4	3,1	6,1	XXII.	1	0,5	0,9	2,1

Горизонтальная графа: (1) Городские районы; (2) число трудовых коммун; соотношение (3) адвокатов живущих, (4) адвокатов действующих, (5) населения в городском районе.

Heading: (1) Boroughs; (2) number of co-operatives; ratio (3) of lawyers living, (4) of lawyers being active, (5) of population in the borough.

Az egyes kerületek lakossága szempontjából meglehetősen előnytelen ellátottságot az Ügyvédi Kamara szerint több esetben az okozta, hogy a kerületi tanácsok nem tudtak helységet biztosítani a munkaközösség működéséhez. Ilymódon néhány kerület lakossága kénytelen meglehetősen nagy utat megtenni, ha jogi képviselőre vagy tanácsra van szüksége.

A lakóhely és a munkahely közötti kapcsolat részletes vizsgálata nem látszott érdemesnek, mert tájékozódásunk szerint az ügyvédek nagy része lakóhelyéhez közeli munkaközösségben dolgozik. Ez a megállapítás elsősorban a peremkerületekre vonatkozik. Az újpesti, a kispesti, a pesterzsébeti és a budafoki ügyvédek szinte valamennyien a kerületükben levő munkaközösségben fejtenek ki működést.

A fővárosi ügyvédek részletesebb demográfiai, kulturális és szociális viszonyainak vizsgálatához sajnos nem álltak olyan részletes adatok rendelkezésünkre, mint a harminc év előtti statisztikát készítőknél, azonban reméljük, hogy a népszámlálási adatok feldolgozása után bővebb elemzés elkészítésére is mód nyílik.

I R O D A L O M

1. A magyar orvosok és mérnökök kormegoszlása. *Statisztikai Szemle* 1950. évi 11. szám. — *Dr. Lengyel László*: A mérnökök és technikusok társadalmi és anyagi helyzete, *Statisztikai Szemle*, 1959. évi 4. szám. — A mérnökök és technikusok társadalmi, gazdasági és kulturális helyzete. *Statisztikai Időszaki Közlemények*, 1959/1. kötet.
2. *Illyefalvi I. Lajos*: Az ügyvédek, orvosok és mérnökök szociális és gazdasági viszonyai Budapesten. Budapest (1931) *Statisztikai Közlemények* 83. k. 1. sz.
3. Az ügyvédség időszerű kérdései, Budapest, 1955. 26. oldal.

БУДАПЕШТСКИЕ АДВОКАТЫ

Резюме

Происходящие в Венгрии социальные преобразования привели к некоторому уменьшению значения адвокатской профессии. Заодно увеличение числа государственных предприятий и общественных организаций имеющих своих юрисконсультов обусловило сокращение численности адвокатов. В период с 1930 по 1960 год численность адвокатов в стране сократилась на 70%, а численность населения в расчете на одного адвоката в течение того же периода возросла с 1399 человек до 5353 человек.

Примерно половина имевшихся в стране адвокатов была занята, как правило, всегда в столице. Удельный вес будапештских адвокатов в течение последних 3 лет впервые сократился до 41,8%. В 1958 и 1959 годах было пересмотрено членство в коллегии всех адвокатов, в ходе чего было установлено кто является пригодным для осуществления профессиональной деятельности. К концу 1959 года пересмотр был окончен. В данном сообщении производится сопоставление данных за 1957 и 1959 годы с итогами проведенного в 1930 году обследования, которым было охвачено 90% тогдашних адвокатов столицы. Средний возраст адвокатов за истекшие 30 лет возрос с 47 до 53 лет. В особенности возрос удельный вес адвокатов в возрасте более 60 лет. В течение последних 18 месяцев трудовое отношение прекратило 19 адвокатов из-за наступления смерти (2,5% общей численности адвокатов), а 28 — из-за нетрудоспособности. Такая высокая пропорция смертности не наблюдается ни в одной другой профессии. В 1957 году в Будапеште осуществляли практику один 90-летний и один 86-летний адвокат, четырнадцать адвокатов свыше 80-летнего возраста. В начале 1961 года самому старшему будапештскому адвокату было 85 лет, а возраст более 30 адвокатов превысил 75 лет. Возраст двух самых младших адвокатов составил 25 лет, при чем один из них является женщиной.

Многочисленные молодые адвокаты добровольно покидают свою профессию и поступают на другую работу. Это свидетельствует о том, что профессия юриста сегодня уже не имеет тех преимуществ по сравнению с другими юридическими профессиями, как это имело место несколько десятилетий тому назад.

Число помощников адвокатов сократилось в еще большей мере, чем численность адвокатов. В период с 1920 по 1940 год число помощников адвокатов составляло примерно 15% численности адвокатов. Это соотношение сократилось в последние годы на 5—7, а в 1960 году до 4%. Таким образом перспективы в области смены не являются поощрительными.

Интересно, что женщины не проявляют интереса к профессии адвоката, в то время как в области других профессий, связанных с юридическим образованием, и в процентах ко всем студентам юридического факультета произошел значительный рост удельного веса женщин. В 1955 году в Будапеште работало 6 женщин-адвокатов. Число женщин-адвокатов к концу 1960 года увеличилось до 35 (4,5% общего числа адвокатов). (Наряду с этим среди студентов юридических факультетов 20% составляют женщины.)

Первая трудовая ассоциация адвокатов была создана в Будапеште в 1948 году. В 1955 году более 40% всех адвокатов работало в трудовых ассоциациях. В результате контрреволюции доля адвокатов, работающих в трудовых ассоциациях, временно сократилось. Изданный в 1958 году

закон постановил, что адвокатскую практику можно осуществлять только в рамках трудовых ассоциаций. В настоящее время 98,5% всех адвокатов состоит в трудовых ассоциациях. Всего 12 адвокатов на основании особых разрешений министра юстиции осуществляет частную практику.

Большинство адвокатов осуществляет практику в Пеште (левобережная часть венгерской столицы). В начале 1960 года из числа 811 адвокатов на будайской стороне работало всего 129 (15%). Примерно половина всех адвокатов работает в южной части V, VI, и XIII районов (в близости столичного и центрального районного суда). В тоже самое время в отдельных районах вообще нет трудовых ассоциаций адвокатов.

Распределение адвокатов по месту жительства также является непропорциональным. Место жительства 90% адвокатов распределяется между 11 районами столицы, в то время как в остальных 11 районах Будапешта проживает всего 10% адвокатов. Изучение связи между местом жительства и местом работы показывает, что большинство адвокатов работает вблизи места жительства.

LAWYERS IN BUDAPEST

Summary

The social transformation in Hungary has levelled off, to a certain extent the significance of the lawyer's profession. The increase of state enterprises and social organizations employing independent counsels has resulted in decreasing the number of lawyers: between 1930—1960 it declined by 70 p.c. with the number of inhabitants per lawyer going up from 1399 to 5353 in the same period.

Always about one half of the country's lawyers were working in the capital. It was during the last three years that the ratio of the Budapest lawyers first fell back to 41,8 p.c. The publication compares 1957 and 1959 data with the results of a data collection carried out in 1930 covering about 90 p.c. of the Budapest lawyers. In the following thirty years the average age of lawyers has increased from 47 to 53; especially the ratio of lawyers over 60 has augmented. During the last eighteen months 19 lawyers (2,5 p.c. of all) had to stop work on account of death, 28 lawyers because of disability. Such a high mortality rate is most unusual with other professions. It will be interesting to note that in 1957 one 90 year old lawyer, one of 86 and eleven lawyers over 80 were practising in Budapest. In early 1961 the oldest Budapest lawyer was 85 years old and more than 30 lawyers were over 75, with the two youngest lawyers, one of them a woman, 25 years old.

Many young lawyers voluntarily give up their careers to take up other jobs. This proves that compared with other juridical professions lawyership does not offer the advantages it did only a few decades ago.

Still greater is the decline in the number of articulated clerks; their number was mowing about 15 p.c. compared to that of lawyers between 1920—1940. This ratio had gone down to 5—7 p.c. during recent years only to decline to 4 p.c. in 1960, a tendency offering little hope for replacement.

It is interesting to note that women do not show an interest for the lawyer's profession although in other jobs where a law degree is required, and among law students the proportion of women has rather increased. In 1955 there were only 6 women lawyers working in Budapest to increase to 35 by the end of 1960 (representing 4,5 p.c. of all lawyers). We may mention here that about 2 p.c. of all law students are women.

The first working community of lawyers was established in 1948 in Budapest. In 1955 over 40 p.c. of all lawyers, at present 98,5 p.c. of all lawyers work on such communities.

The bulk of the lawyers in Budapest work in the Pest side of the Capital. In early 1960, of 811 lawyers only 129 (15 p.c.) were practising in Buda. About one half of all lawyers were working in the 5th and 6th districts and in the southern part of the 13th district, in the vicinity of the Municipal and the Central District Courts. In some districts of the capital no community was working at all.

The location of the residences of the lawyers show similar disproportions: 90 p.c. of the residences of the Budapest lawyers are distributed among 11 districts and not more than 10 p.c. live in any of the other 11 districts. Examining the relationship between residence and place of work we find that the majority of the lawyers work at a place near their residence.